

Toni Mollà

La desconnexió valenciana

La desconexió valenciana

Assaig 37

La desconnexió valenciana

Toni Mollà

Universitat de València

© Toni Mollà, 2014

© D'aquesta edició: Universitat de València, 2014

Publicacions de la Universitat de València
Arts Gràfiques, 13 - 46010 València

Disseny de la col·lecció i maquetació: Inmaculada Mesa
Il·lustració de la coberta: Anish Kapoor (1989, 1990), fragment.

ISBN: 978-84-370-9444-1

Dipòsit legal: V-2159-2014

Impressió: Guada Impressors, SL

Índex

Pròleg , per <i>Josep-Lluís Gómez Mompert</i>	9
Justificació	15

LA DESCONNEXIÓ VALENCIANA

Modernitat.....	23
El conflicte valencià.....	25
El blaugrana duplicat.....	27
L'amo de les paraules.....	30
La ciutat excessiva.....	32
La gran confusió.....	35
Per l'Horta.....	38
Benidorm, destinació familiar.....	42
Negocis i complicitats discretes.....	45
Pròxima parada, el Cabanyal.....	48
El nou –i el vell– espai públic.....	51
L'escola fantasma.....	55
Contra les <i>majors</i> de la fe.....	59
Les mirades dels altres.....	62
Les bruixes de Sarkozy.....	65
L'AVE, Bancaixa i Caja Madrid.....	66
L'avi de Rita Barberà.....	70
El paper de les minories actives.....	73
Socialdemocràcia real, ja.....	76
El corredor mediterrani com a panacea.....	79
Els que mouen la porqueria.....	83
Un altre colp de l'estat?.....	86

Postal americana.....	89
Falles a febrer.....	91
Els poders del jutge de la força.....	94
Postal de París.....	97
Què se n'ha fet, de l'eix de la prosperitat.....	99
Governo, per tant menteixo.....	103
Estat del benestar propi	106
Ombres xinesques sobre l'IVAM.....	109
La ciutat de Catalònia	112
Campions del malbaratament.....	115
El valor econòmic de la televisió pública.....	118
El <i>dream team</i> de les idees.....	123
La sortida del túnel.....	126
Càrrec i consciència.....	129
Va ser un gran somni.....	132
RTVV, al tancament.....	134
La desconnexió valenciana.....	137
El simulacre democràtic.....	140

UN PAÍS POSSIBLE A L'EIX MEDITERRANI

Nosaltres, els indígenes.....	147
Entorn general i mercat interior als Països Catalans	181
Joan Fuster i nosaltres.....	197
Nota editorial	215

Pròleg

El periodisme d'opinió de qualitat

La selecció d'articles de Toni Mollà és periodisme d'opinió, i del bo. La variant comunicativa de l'opinió ha estat lligada a la informació periòdica des que va néixer el periodisme modern, el periodisme il·lustrat, en el context de la revolució industrial als estats liberals del Nord d'Europa. Informació i opinió de qualitat han contribuït, des del segle XVIII, a la llibertat i a la modernitat. D'aleshores ençà, informació veraç i opinió honesta són el tàndem necessari per a la conformació d'un debat públic útil en una democràcia consolidada.

Així doncs, en una societat avançada i progressista, és imprescindible –per salut col·lectiva i higiene social– tenir bons informadors i alhora millors opinadors. Altrament, els ciutadans no tan sols estan orfes del saber (què passa) i entendre (per què passa) quotidians, sinó que a més poden ser carn de canó dels populismes extremistes perniciosos. Perquè si els periodistes d'informació poden tergiversar, manipular o inventar els fets, els periodistes d'opinió poden embolicar, confondre o mentir amb les raons. Moltes tertúlies mediàtiques en són la millor mostra. Si la informació està buida dels seus elements bàsics exigibles, la notícia esdevé un parany. I si l'opinió està buida d'arguments racionals, basats en dades contrastables, el discurs esdevé demagògia o sermó, la vessant retòrica habitual dels polítics fuls i dels predicadors mediàtics.

Temps enrere, l'opinió expressada a través dels mitjans tradicionals acostumava a anar precedida d'informació; és a dir, generalment s'opinava sobre allò que prèviament s'havia informat. En desenvolupar-se els mitjans de masses, l'opinió va proliferar amb una certa independència de la informació quotidiana en totes les seccions de premsa i dels audiovisuals, a través de col·laboradors més o menys professionalitzats. Aquests donaven el seu parer de temes i fets no només

del dia, sinó de qüestions conjunturals o sobre l'esperit del temps. Des que Internet ha permès un flux permanent d'informació i d'opinió, totes dues variants sovint actuen amb més autonomia, però de vegades ho fan massa barrejades, com passa en molts blocs. Fins al desplegament de la *www* en les societats obertes, alguns han pogut dir la seva en els mitjans de comunicació de masses. Ara, la gran diferència rau en què tothom amb accés a la xarxa pot ser llegit, escoltat o vist. Justament per aquesta potencialitat d'intervenció en l'esfera pública digital l'opinió s'ha eixamplat extraordinàriament i s'ha democratitzat.

En la nova societat digital, el dubte és si l'opinió té més transcendència o més influència que abans, quan només alguns columnistes seleccionats pels caps dels mitjans opinaven. Aleshores la participació social era molt minsa perquè els ciutadans solament podien escriure una carta al director o fer una trucada a l'emissora de ràdio o al canal de televisió, sempre de manera prou controlada o limitada per l'emissor del mitjà. Si l'èxtasi de la informació pot generar una certa narcotització en els receptors, tal vegada l'opulència de l'opinió té el perill de dissoldre-les totes o gairebé igualar-les, tot inutilitzant-les. Abans com ara, el subjecte social sempre té la potestat d'elaborar consciència i de discernir entre allò bo i allò roí.

En alguns dels seus articles, Toni Mollà posa en dubte que «l'anomenat *pensament en xarxa* pugui substituir –diu– el paper de la *intel·ligència* tradicional». Cal recordar que tota tecnologia comunicativa imposa un ordre de lectura i indueix una lògica de comprensió. En conseqüència, la linealitat del text escrit és diferent a la ziga-zaga de l'hipertext. El nostre autor sembla sentir-se més còmode en la reproducció del seu periodisme d'opinió sobre suport de paper ja que tots els articles recollits en aquesta obra van tenir la seva primera impressió en periòdics i revistes, amb l'excepció d'un parell que van aparèixer en sengles llibres.

Hom podria pensar que Mollà prefereix o valora més el periòdic de paper que el digital, de manera similar als pensadors del segle XVIII que, tot i servir-se dels periòdics, acostumaven a considerar-los com de segona categoria, atès que en aquells temps el llibre era el mitjà més prestigiats socialment. Al remat, en el seu cas no deu ser així, ja que Mollà compta amb un bloc i col·labora en altres espais digitals. Tot i així,

en un paràgraf d'un dels articles d'aquest volum no acaba de prendre partit sobre aquest debat: «El fenomen Internet –explica– representa per alguns la darrera barricada de defensa d'alguna forma d'espai públic, però per a uns altres, és el forat negre de les relacions socials i el germen de múltiples solituds només connectades virtualment».

Al llarg dels primers mesos de 1992, Toni Mollà va enraonar en diferents ocasions amb Joan Fuster, les paraules del qual van ser recollides en un llibre publicat aquell mateix any de la seva mort, ocorreguda el 21 de juny, amb el títol *Joan Fuster. Converses inacabades*, de l'editorial Tàndem. Dues dècades després aquestes converses van ser reproduïdes íntegrament en el número 45 (hivern de 2013-2014), de la segona època de la revista *L'Espill*, que Fuster havia fundat. En aquest text, Joan Fuster –juntament amb Manuel Vázquez Montalbán, els dos millors periodistes d'opinió del segle XX als nostres països– deia: «Mira, hi ha autors que et poden interessar per allò que diuen, uns altres per allò que suggereixen, i uns altres t'interessen per la forma de plantejar el tema, per la manera d'escriure, pel seu valor estrictament literari».

Amb permís del nostre *maître à penser* de Sueca, i com a venjança perquè, des que sóc a la Universitat de València, Toni m'anomena amb certa mofa napolitana o siciliana «padrí», afirmo que els articles d'opinió de Toni Mollà m'acostumen a agradar per les mateixes raons fusterianes: *per allò que diuen* (tot i no estar sempre plenament d'acord), *per allò que suggereixen* (en al·lusions implícites o en certes referències explícites), *per la forma de plantejar el tema* (sovint original) i quasi sempre *per la manera d'escriure*. No obstant, el seu valor estrictament literari, atès que jo sóc de Periodisme i d'Història, ho deixo a criteri dels més preclars companys meus de llengua i literatura de la (meva) Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació.

L'escriptura del periodisme d'opinió de Toni Mollà és directa, amb frases curtes i adjectius adients, oracions plenes de sentit i fins i tot de saviesa, a voltes a tall d'aforismes. Dos exemples: «l'espai públic i la llei són el cor i el cervell de la nació»; «el mercat i la religió [són], els dos tentacles més determinants de l'aldea global». Educad i contundent amb les idees, un tret propi del pensament experimentat i de l'observador lúcida, de vegades destil·la ironia i d'altres vegades li surt el burleta. A diferència dels seus dietaris, quasi sempre farcits –encara que

oportunament— dels autors literaris, cinematogràfics o musicals que han contribuït al seu coneixement i han anat conformant la seva personalitat cultural i humana, en els articles curts només hi posa excepcionalment alguna citació o referència mínima. Mai és per presumir d'erudició, que en té, sinó per reconeixement als seus mestres i per homenatge als seus mites. En definitiva, fidel a la tradició per tal de no cometre plagi i per evidenciar de qui ha mamat i com ho ha paït. Intel·lectualment elegant i, culturalment, encertat. Sempre és crític, a partir d'una reflexió motivada, defugint la demagògia o la retòrica tramposa, gràcies als bons arguments amb els quals s'hi pot discrepar poc o molt, com també quan hi fa una proposta. Però llegir-los gairebé sempre és un plaer.

Toni Mollà no amaga les seves creences ideològiques ni les seves orientacions polítiques, malgrat advertir dels «seus sentiments ambivalents davant de l'activitat política». Sense filiació específica confessada per si de cas o pel seu escepticisme preventiu, els textos de Mollà el perfilen com un llibertari pragmàtic (socialdemòcrata), laic fins a la medul·la i militant de l'optimisme de la voluntat. Coneixent al personatge a través d'aquesta i d'altres obres seves, goso dir que el Toni Mollà periodista ensenya almenys tres cares aparentment un xic paradoxals. La d'un pagès il·lustrat i *bon vivant*, d'aquells dels camps francesos conreats gairebé cartesianament; la d'un mestre d'escola republicana, força més del tipus Marta Mata i gens Rosa Sensat; i, finalment, la d'un *flâneur* urbà de països del Nord, bé siguin liberals o socialdemòcrates, que en visitar-los frueix de la modernitat amb pedigrí i dels llocs de la memòria literària més reeixida, però sense negar-se com a turista.

El periodisme informatiu ja fa anys que compta amb excel·lents investigacions que han anat perfilant des de la teoria fins a la pràctica com, de quina manera i per què pot ser de qualitat. Encara que no amb la mateixa precisió per raons òbvies, al periodisme d'opinió també se li poden aplicar certs indicadors per avaluar encara que sigui a grans trets la seva qualitat. En síntesi, perquè aquest escrit només és un pròleg, assenyalem-ne alguns criteris fonamentals. No pot haver-hi bon periodisme d'opinió quan es retorcen les dades per emmotllar-les a una realitat simplement versemblant per a després pontificar. No

pot haver-hi bon periodisme d'opinió quan les motivacions que s'usen estan mancades d'ètica. No pot haver-hi bon periodisme d'opinió quan les raons que es fan servir son fútils. No pot haver-hi bon periodisme d'opinió quan s'empra una retòrica ampul·losa i buida. No pot haver-hi bon periodisme d'opinió quan s'atribueixen fets no provats i accions imaginades per acabar sentenciant. No pot haver-hi bon periodisme d'opinió quan s'amaguen les contradiccions personals o la complexitat social per concloure foteses. No pot haver-hi bon periodisme d'opinió quan s'utilitzen les paraules de manera esbiaixada o sense el vertader sentit. No pot haver-hi bon periodisme d'opinió quan es pregona una moral anticívica, que nega els drets humans o els crims de lesa humanitat, o quan s'intenta justificar la barbàrie política, l'explotació humana, la repressió social, la desigualtat entre les persones, el genocidi cultural o la destrucció mediambiental.

Per ventura, el periodisme d'opinió de Toni Mollà no incorre en els paràmetres esmentats. I les seves preocupacions o interessos delaten allò que per a ell paga la pena escriure. Les seves opinions palesen la voluntat d'intervenir públicament preferentment amb l'escriptura; un tipus de lluita que ell professa molt més que la de carrer o d'empresa, perquè pensa que és la més operativa. Discutible? Tot i que en aquest llibre només recull una quarantena d'articles curts (d'unes 800 paraules) i tres llargs (assaigs sociopolítics excel·lents), dels molts que ha escrit i publicat al llarg de la seva praxi periodística, en conjunt són una mostra del ventall de la seva agenda temàtica centrada en la societat, la política i la cultura. Principalment reflexiona i opina sobre l'estat del benestar, l'espai públic, l'educació, la llengua, la identitat assumida, el País Valencià, Catalunya, la política valenciana, la corrupció, la societat civil, la xenofòbia, l'Horta valenciana, l'accident del metro de València [03/07/2006], el Barça i el Llevant o l'emblemàtic del València CF, la RTV pública, la modernitat... I de fons, com a far o brúixola, la saviesa de les idees i de les paraules de Joan Fuster, que Toni Mollà recull sovint, com a «La desconexió valenciana» (*El Periódico de Catalunya*, 29/01/2014): «els indicadors sociològics i econòmics demostren que Joan Fuster té més raó ara que el 1962!» [data de publicació de *Nosaltres els valencians*].

En definitiva, «en una època sense certeses (Bauman), més plena de riscos (Beck) i complexa i canviant (Luhman) que mai», com tan encertadament resumeix Toni Mollà el nostre temps, opinar –com afirmava Fuster– «és ensenyar el cul». I no hi ha dubte que, per als amics de Toni, entre els qui m’hi compto, Mollà ensenya la seva ànima civil. Mentre que, per als seus enemics, els seus articles potser ensenyen l’orella. Tant se val. Perquè un opinador bo és un creador d’idees i de propostes, i als artistes se’ls ha de jutjar per la seva obra i no per la seva vida.

JOSEP LLUÍS GÓMEZ MOMPART
Catedràtic de Periodisme a la Universitat de València

Justificació

El llibre que els faig a mans, amables lectors, és un recull d'articles. Però, ho subratlle des d'ací mateix, vull pensar que es tracta d'alguna cosa més que un simple aplec de papers més o menys amortitzats pel pas del temps. És, de fet, una tria d'entre moltes desenes d'articles que he anat publicant en diversos mitjans de comunicació al tall d'allò que els periodistes anomenem l'actualitat. Els hem datat a peu de pàgina precisament perquè el lector es faça càrrec del context que va provocar aquell escrit i en aquella data. Diríem que es tracta, d'acord amb la nomenclatura més o menys acadèmica, d'un llibre de periodisme d'opinió.

Ara bé, si m'atrevisc a ordenar aquest seguit d'articles i publicar-los en format de llibre és perquè pense que la lectura conjunta ressegueix un fil conductor –uns fils conductors, ben mirat– que permeten entreveure no solament les obsessions del periodista, sinó –i això és el que compta– un feix de temes que constitueixen l'espina dorsal de les preocupacions públiques –socioculturals, econòmiques i polítiques– d'uns anys viscuts per l'articulista ordinador en mà. El lector atent podrà seguir fàcilment aquests fils. Hi trobarà també repeticions, que potser hauríem d'haver esborrat. Crec, tanmateix, que això hauria estat joc brut. He preferir deixar-les. Les repeticions mateixes –en els temes, en l'estil, en les citacions recurrents, etc.– subratllen les meues dèries i també les meues creences. La reiteració i la paciència són inexcusables per a aquells que no ens resignem a deixar passar avall les conviccions compartides. Joan Fuster, un gran articulista –un gran periodista d'opinió–, solia dir que «conviccions se n'han de tenir, però poques». El repàs d'aquest recull d'articles em fa veure que algunes de les meues vénen de lluny i que els anys no fan sinó reforçar-les. Potser algú també hi trobarà alguna contradicció. No puc descartar-la. El temps no passa debades per a ningú. Només vull constatar-ho. No em sent orgullós ni me'n pededisc: les coses han anat d'aquesta manera. Hi ha

articulistes que potser tenen més obertura de temes, més versatilitat temàtica. Cadascú és fill d'una mare, d'un temps i unes circumstàncies. Les meues preocupacions diguem-ne públiques, que són les que m'importen ací, són les que són. En primer lloc, hi ha els meus sentiments ambivalents davant de l'activitat política. D'una banda, la importància de la política com a eina de govern de les societats per damunt d'altres poders com ara el militar, l'econòmic o el religiós. De l'altra, la desconfiança que em genera dia rere dia la seua pràctica real i concreta. La pràctica de la política realment existent, vull dir. També hi ha la preocupació per les limitacions de la mateixa política en un món en què les grans corporacions empresarials, posem per cas, influeixen en una mesura fora mida en les nostres vides. Per damunt, com dic, dels rituals democràtics tradicionals com ara les eleccions. No cal ni dir que la creixent promiscuïtat entre aquestes corporacions empresarials i els altres poders que hem esmentat adés és una altre dels temes sobre els que insistisc al llarg dels articles. Finalment, la contracció de l'espai públic (del físic i del mediat) i la destrucció planificada i sistemàtica de l'Estat del Benestar de manera inexorable són temes lligats, majoritàriament, a les meues preocupacions sociopolítiques.

Una bona part dels articles es refereixen o parteixen d'experiències valencianes. No podia ser d'una altra manera. El País Valencià és el lloc del món on he viscut, llevat d'alguna temporada, i on visc. És comprensible, en conseqüència, que siga l'àmbit primer de les meues preocupacions territorials, socials, culturals, econòmiques i polítiques. El llibre, però, vull deixar-ho clar també des del principi, no és un *altre* llibre sobre el País Valencià com a tema. No sóc un «valencianòleg», sinó un articulista que pensa i escriu des del seu tros de món: que intenta reflexionar, amb la caixa de ferramentes de què disposa el seu coneixement, sobre l'entorn específic del seu país, però alhora sobre l'entorn general en què es mou. El País Valencià no és un territori autàrquic, sinó lligat a tota mena de fluxos *glocals* que en determinen l'estructura social, cultural i política. I, per tant, les nostres vides.

He dividit el llibre en dues part complementàries. La primera porta el títol d'un dels articles: *La desconexió valenciana*. Es tracta

d'una peça publicada al Periódico de Catalunya a propòsit del tall de les emissions de Catalunya Ràdio al País Valencià. Però, aquell article és, alhora, una metàfora del procés de *desconnexió social* que va patir el projecte diguem-ne progressista, per entendre'ns, ja fa molts anys al País Valencià. Seria molt fàcil de dir que aquesta desconnexió va arribar amb el Partit Popular al govern de les institucions valencianes el 1995. De fet, en algun moment, vaig tenir la temptació que el recull d'articles abastara només aquesta època popular que tant dura. Però això també hauria estat una trampa. Amb el lector i amb mi mateix. L'etapa popular ha estat –i és!– devastadora per al País Valencià, en efecte. Potser un punt de no-retorn en molts aspectes. Però l'època socialista anterior no va ser tampoc per a llançar coets. I deixem-ho així. Només vull que quede clar el meu punt de partida. L'inici de la desconnexió valenciana, tal com jo l'entenc, és anterior al 1995. Per això mateix he volgut iniciar el llibre amb un article vell –*Modernitat*– en què jo mateix ja descarregava el meu desacord contra el projecte sociocultural que impulsava la Generalitat socialista del País Valencià. Un projecte modernitzador en les infraestructures, però conservador i en molts casos coent i antivalencianista en els aspectes discursius, i que, en molts aspectes, va preparar el camí perquè el Partit Popular arribara a les institucions amb l'hegemonia cultural amanida i a punt. No vull enganyar-me, i no vull enganyar el lector, perquè aquest és també un dels fils del llibre: la política valenciana de l'època democràtica (!) sempre ha anat contra el projecte de país. Un projecte de país gestat en el tradofranquisme i que sempre he entès com la cosmovisió moderna i valenciana que havíem imaginat com a utopia mobilitzadora. No és cosa tampoc de buscar els enemics en l'exterior. Sempre han estat entre nosaltres, els valencians. Sempre hem sigut nosaltres, els valencians. He dit en alguna ocasió que el socialisme valencià realment existent va ser còmplice del *blaveram* reaccionari. Ho mantinc –i espere que me'n desdiuran si tornen a governar. Ho espere amb candelletes –que me'n desdiguem, vull dir. Finalment, la *desconnexió* es referia –i es pot referir a molts altres aspectes, que el lector sabrà ordenar d'acord amb les pròpies expectatives i preferències. Una desconnexió material de les infraestructures bàsiques. Una desconnexió del projecte valen-

cianista tradicional representat per allò que entenem pel fusteriarisme, amb perdó. I, finalment, una desconexió de la modernitat entesa com a projecte moral de regeneració sociocultural del país. Tot això impulsat per la indigència intel·lectual més absoluta, característica bàsica de la dreta rupestre que patim. No debades antiintel·lectualisme i tradicionalisme ranci en són dues de les característiques principals. La nostra concepció de la identitat col·lectiva és, per això mateix, l'antítesi mateix: antiessencialista i oberta, un projecte de futur en què tenen lloc totes les voluntats d'avanç democràtic. Un projecte de cohesió social imprescindible en un món cada dia més interdependent i immers en canvis accelerats en totes les seues esferes. Actuacions dels governs públics com ara els exercits davant de l'accident de metro de València, la desfeta i venda del sistema financer valencià, el tancament de RTVV o la desconexió de les emissions de Catalunya Ràdio travessen totes les ratlles de la decència política i entren en el terreny de la perversió moral i del sadisme institucional. Una desconexió valenciana l'objectiu de la qual és fer del País Valencià una terra de ningú —*no man's land*— desproveïda de connexions exteriors i amb múltiples escissions interiors. Una província, en definitiva. Espanyola, per descomptat. Derrotada i sotmesa com l'exèrcit republicà, segons el ban franquista de l'1 d'abril de 1939. Genuflexa, d'acord amb la terminologia fusteriana.

Els articles aplegats en aquesta primera part són articles de premsa que he anat publicant en diversos mitjans de comunicació amb una certa regularitat. Una tria, com deia, feta amb un criteri totalment subjectiu que és la característica compartida entre el periodisme d'opinió i l'assagisme literari —el terreny de frontera en què em moc amb més comoditat expressiva. He volgut separar-los explícitament de tres articles més llargs, de caràcter diguem-ne més acadèmic, per diverses raons. En primer lloc, perquè la mateixa dimensió de l'escrit exigeix un altre model de lectura potser més atent i reposat que els primers. En segon lloc perquè la meua intenció a l'hora d'escriure'ls també era diferent. Però n'hi ha una tercera, definitiva. El to de denúncia dels primers es complementa, en el fons, amb una proposta programàtica, que és, en definitiva, l'eix vertebrador de la segona part. Vull insistir

en això: una proposta programàtica. D'ací que els haja agrupat sota un rètol que, per a mi, també té un valor doble: *Un país possible a l'Eix Mediterrani*. Aquest enunciat ja evidencia un cert optimisme de la bona voluntat gramsciana que vull reivindicar més enllà del complementari pessimisme de la intel·ligència. Els estats d'ànim no resolen cap problema social ni polític. Però l'articulista no és de pedra i està també sotmés a les circumstàncies en què viu. Aquest títol –*Un país possible a l'eix mediterrani*– és també un homenatge a dos llibres, imprescindibles, des del meu punt de vista personal, en l'elaboració d'un discurs diguem-ne valencianista i modernitzador del País Valencià: *El País Valencià a l'Eix Mediterrani*, de Rafael-Lluís Ninyoles (L'Eixam Edicions, 1992) i *Un país possible. Identitat valenciana i modernització*, d'Adolf Beltran (L'Eixam Edicions, 1994), dos bons amics amb qui, durant anys, he compartit preocupacions i també esperances cíviques.

Vull pensar que, en el fons, presente als lectors el meu diagnòstic particular, tan parcial com vostès voldran, de la situació valenciana i les seues connexions amb l'espanyola (massa per al meu gust) i la catalana (massa poques, també per al meu gust). Puc estar equivocad. Però em fa l'efecte que, amb la nova situació recentralitzadora espanyola i el sobiranisme sense retorn de Catalunya, el País Valencià ha entrat en una fase diferent a les que hem viscut les darreres dècades. No tinc el do de l'endevinalla, i tampoc no és el cas. Però, certs indicis fan pensar que el projecte de l'espanyolisme caspós reviscolerà entre nosaltres amb diferents marques i denominacions d'origen. I també que nosaltres haurem de prendre una via o un altra. La majoria dels meus papers insisteixen que la nació és més un fet social que polític, que entenc –sí, jo ho entenc així– que el rovell de la nació és la societat civil i no les seues suposades *estructures d'estat*. Al meu entendre, els nacionalistes valencians tenim per davant ni més ni menys que el projecte de construcció d'aquesta societat civil viva i dinàmica que altres forces s'esforcen a destruir. Una construcció de la societat civil imprescindiblement lligada a una estructura de la comunicació mediada compartida amb la resta dels Països Catalans. Aquests dos objectius em semblen les pedres angulars des d'on albirar alguna mena de futur per al nostre passat. Així ho desitge, i segurament per

això mateix escric. Si l'amable lector vol acompanyar-me en aquest camí vital que constitueix el llibre, jo em sentiré desvanit. Si, a més, l'eventual lectura provoca alguna mena de reflexió –o *examen de consciència*, que hauria dit Joan Fuster– millor que millor. Amb aquesta voluntat explícita van ser escrits al seu dia i amb aquesta esperança els publiquem ací.

TONI MOLLÀ

Massalfassar, l'Horta Nord, juny de 2014

En aquestes pàgines es descabdella l'agenda pública o el registre de preocupacions d'un ciutadà compromès –que és també un intel·lectual lúcid i un estudiós de la sociologia de la llengua i de la comunicació– envers la degradada pràctica real i concreta de la política, alhora que se'n subratlla la importància com a eina de govern de les societats i de contenció dels poders fora de control democràtic (com l'econòmic, el militar o el religiós). L'excessiu pes d'aquests poders escurça l'espai de la política. D'altra banda, la destrucció planificada de l'Estat del Benestar ofega les esperances d'una societat decent. Una bona part d'aquest llibre s'inspira en experiències valencianes. Però no és *un altre* llibre sobre el País Valencià. Ací s'intenta reflexionar sobre l'entorn més vast, global, que ens condiona, tot i que es posa l'accent en una peripècia col·lectiva concreta durant els darrers anys –tan sinistres– en què es consuma la *desconnexió valenciana* envers un projecte de país, però també envers una societat cohesionada i comunicada de manera escaient amb el seu entorn econòmic, cultural i humà.

Toni Mollà, llicenciat en Periodisme (UAB) i doctor en Sociologia (UV), ha compaginat el treball a RTVV (1989-2013) amb la docència a la Universitat de València. També ha estat professor visitant a la Brown University (EUA). És autor d'obres assagístiques com ara *La utopia necessària* (1994) i ha conreat el periodisme literari en *Converses inacabades amb Joan Fuster* (1992) i *El Genovés* (1994). En el camp del dietarisme, ha publicat *Espill d'insolències* (2000), *Quadern d'entretemps* (2007), *Més enllà de San Francisco* (2010) i *Un adéu a la tribu* (2013). Quant a la sociologia de la llengua i de la comunicació, s'han de destacar *La llengua dels mitjans de comunicació* (1990), *Llengües globals, llengües locals* (ed.) (2002), *Manual de sociolingüística* (2006), *Quina política lingüística?* (2007) o *Quina televisió pública? Amenaces i oportunitats a l'era digital* (2009). És col·laborador habitual de la premsa escrita, actualment a les pàgines del *Periòdic de Catalunya*.

ISBN 978-84-370-9444-1

UNIVERSITAT
ID VALÈNCIA PUV
PUBLICACIONS